

sygn. akt II Cz 242/13

POSTANOWIENIE

Dnia 31 maja 2013 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie Wydział II Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący SSO Agnieszka Bednarek- Moraś

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w dniu 31 maja 2013 r. w S.

sprawy z powództwa R. W.

przeciwko (...) Bank (...) Spółka Akcyjna w W.

o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego

na skutek zażalenia powoda na punkt II. postanowienia Sądu Rejonowego w Stargardzie Szczecińskim z dnia 06 grudnia 2012 r., sygn. akt I C 1771/12

p o s t a n a w i a:

oddalić zażalenie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 06 grudnia 2012 r., sygn. akt I C 1771/12, Sąd Rejonowy w Stargardzie Szczecińskim zwolnił powoda R. W. od kosztów sądowych w części, tj. od kwoty 200 zł (pkt I.), zaś w pozostałej części wnioszek oddalił (pkt II.).

W uzasadnieniu orzeczenia Sąd I instancji podniósł, że z oświadczenia o stanie majątkowym złożonego przez powoda wynika, że: zamieszkuje on wspólnie z konkubiną i dzieckiem w wieku 6 lat, miesięczny dochód jego i jego konkubiny to kwota ok. 5.700 zł, z kolei ich miesięczne wydatki plasują się na poziomie ok. 3.555 zł oraz, że posiada zadłużenie w Banku (...) ok. 30.000 zł i w Banku (...) ok. 25.000 zł. Nadto Sąd wskazał na dyspozycję przepisu art. 102 i art. 109 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, jak również przywołał stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w orzeczeniach z dnia 24 września 1984 r., II CZ 104/84 i z dnia 31 marca 1987 r., I CZ 26/87. Mając powyższe na uwadze, Sąd uznał, że brak było podstaw do uwzględnienia wniosku w całości. W szczególności, jak zaznaczył, za powyższym przemawiało to, że z zestawienie dochodów i wydatków powoda i jego konkubiny prowadziło do rezultatu, że po uregulowań miesięcznych zobowiązań, pozostaje im kwota 1.975 zł. Dalej, Sąd zaznaczył, że powód nie wskazał w jakiej wysokości spłaca kredyty zaciągnięte w bankach, wobec czego niemożliwa była rzetelna ocena jego sytuacji materialnej i rodzinnej. Zauważył przy tym, że nawet gdyby przyjąć, że powód spłaca kredyty zaciągnięte w bankach i mając na uwadze jedno potwierdzenie zapłaty w kwocie 690 zł, to i tak z dochodów w gospodarstwie powoda pozostaje kwota około 1.200 zł. Sąd wskazał też, że w jego ocenie, nie sposób było oprzeć się wrażeniu, iż postępowanie egzekucyjne w stosunku do powoda z tytułu alimentów zostało wszczęte tylko i wyłącznie po to, aby uchronić część dochodów powoda przed egzekucją z innych tytułów. Mając powyższe na uwadze, Sąd I instancji uznał, iż jego zdaniem, faktycznie poniesienie opłaty sądowej przez powoda w całej wysokości (1.259 zł) stanowiłoby dla niego uszczerbek w utrzymaniu koniecznym sobie i rodziny. Jednocześnie jednak, Sąd stanął na stanowisku, iż powód jest w stanie uiścić część opłaty – tj. w wysokości 200 zł bez w/w uszczerbku. Dodatkowo, Sąd zaznaczył, że powód winien

był przygotować się w minimalnym zakresie do przedmiotowego postępowania, także pod względem finansowym. Ostatecznie więc uwzględnił wniosek o zwolnienie od kosztów co do kwoty 200 zł, zaś w pozostałym zakresie go oddalił.

Zażalenie na powyższe postanowienie, w zakresie punktu II., wywiódł powód. Pełnomocnik żalącego zarzucił postanowieniu:

1. sprzeczność poczynionych przez Sąd Rejonowy w Stargardzie Szczecińskim ustaleń z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego poprzez:

a. pominięcie przy ustalaniu sytuacji finansowej R. W. jego zobowiązań wobec banków (...) S.A. w W. oraz (...) S. A. w W. jako nierzetelnie przedstawionych, podczas gdy zobowiązania te są faktem i stanowią znaczne obciążenie finansowe dla powoda, co wynika z przedłożonych przez niego umów kredytowych oraz potwierdzenia dokonania przelewu kwoty 690 zł na rzecz pierwszego z wymienionych banków z tytułu raty kredytu;

b. pominięcie przy ustaleniu sytuacji finansowej R. W. prowadzonego przeciwko niemu przez pozwaną postępowania egzekucyjnego, w toku którego zajęto m.in. wynagrodzenie za pracę powoda oraz jego rachunek bankowy, podczas gdy postępowanie to wpływa w sposób znaczący na sytuację finansową R. W., zmniejszając kwotę dochodu, którą może faktycznie dysponować;

c. przyjęcie, że postępowanie egzekucyjne, prowadzone przeciwko R. W. w celu wyegzekwowania od niego świadczenia alimentacyjnego na rzecz małoletniej córki, J. W. zostało wszczęte jedynie dla zabezpieczenia powoda przed innymi postępowaniami egzekucyjnymi, podczas gdy za takim stanem rzeczy nie przemawia żadna okoliczność faktyczna przedmiotowej sprawy oraz przedstawiony dowód;

2. obrazę przepisów prawa procesowego, a to art. 102 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych mającej wpływ na treść zaskarżonego postanowienia, poprzez uwzględnienie - dla oceny czy uiszczenie kosztów sądowych przez R. W. będzie wiązać się ze spowodowaniem uszczerbku w utrzymaniu koniecznym dla niego samego i jego rodziny - dochodów uzyskiwanych przez jego partnerkę życiową, podczas gdy podstawą powyższych ustaleń winny być dochody uzyskiwane jedynie przez powoda. W tym zakresie pełnomocnik powoda wskazał na orzeczeniem Sądu Najwyższego dnia 02 marca 1957 r. (III CZ 31/55). Podnosząc powyższe, pełnomocnik żalącego wniosł o zmianę wskazanego orzeczenia w zaskarżonej części poprzez zwolnienie R. W. od kosztów postępowania w całości.

W uzasadnieniu zażalenia, pełnomocnik strony powodowej w sposób szczegółowy odniósł się do podniesionych zarzutów.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Zażalenie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Na wstępie koniecznym jawi się zaznaczenie, że zgodnie z przepisem art. 102 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. (t.j. Dz. U. 2010 r., Nr 90, poz. 594 ze zm.) o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, zwolnienia od kosztów sądowych może się domagać osoba fizyczna, która złożyła świadczenie, że nie jest w stanie ich ponieść bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny.

W świetle dyspozycji przepisu art. 101 ust. 1, sąd może zwolnić stronę od kosztów sądowych w części, jeżeli strona jest w stanie ponieść tylko część tych kosztów. Częściowe zwolnienie od tych kosztów może polegać na zwolnieniu od poniesienia albo ułamkowej lub procentowej ich części, albo określonej ich kwoty, albo niektórych opłat lub wydatków. Może też polegać na przyznaniu zwolnienia co do pewnej części roszczenia lub co do niektórych roszczeń dochodzonych łącznie; roszczenia te lub ich części sąd oznacza w postanowieniu o przyznaniu częściowego zwolnienia od kosztów sądowych (ust. 2).

Sąd Okręgowy stoi na stanowisku, że instytucja zwolnienia od kosztów przewidziana w w/w ustawie, jest instytucją szczególną, mającą zastosowanie wyłącznie w uzasadnionych przypadkach. Natomiast ocena danego przypadku

powinna być dokonywana szeroko, na przestrzeni okresu od co najmniej powstania wierzytelności lub zobowiązania. Sąd ma tu przede wszystkim na uwadze, że ostatnie lata przyniosły eskalację wniosków o zwolnienie od kosztów sądowych, a złożenie wniosku w tym przedmiocie stało się niemalże regułą. Z całą stanowczością należy podkreślić, że nie było intencją ustawodawcy formułować zasady w tym względzie.

Zwolnienie całkowite od kosztów, którego domaga się powód zostało przez ustawodawcę przewidziane dla szczególnych wypadków i przeznaczone jest dla osób, które nie posiadają koniecznych na ten cel środków, nie były w stanie ich zgromadzić oraz brak podstaw do przyjęcia, że zdołają je uzyskać w najbliższej przyszłości. Zasadą w postępowaniu cywilnym jest osobiste ponoszenie przez strony kosztów procesu. Zwolnienie jest wyjątkiem od tej zasady, który może mieć miejsce jedynie w szczególnie uzasadnionych przypadkach. Instytucja zwolnienia od kosztów sądowych w swej istocie stanowi pomoc państwa dla osób, które ze względu na ich trudną sytuację materialną nie mogą uiścić kosztów bez wywołania uszczerbku w koniecznych kosztach utrzymania siebie i rodziny.

W ocenie Sądu Okręgowego, orzeczenie Sądu I instancji zasługuje na aprobatę.

W pierwszym rzędzie, Sąd II instancji wskazuje, iż chybnym jest twierdzenie, jakoby sytuacja majątkowa powoda należała do złych.

W tym zakresie przede wszystkim podnieść należy, iż jakkolwiek z ust. 2 art. 102 w/w ustawy wynika, że Sąd dokonuje oceny sytuacji majątkowej tylko osoby ubiegającej się o takie zwolnienie, to jednakże ocena ta nie może być oderwana od całokształtu sytuacji majątkowej całej rodziny, do której należy taka osoba. Zwolnienie od kosztów sądowych bowiem, co zaznaczono powyżej, przewidziane jest osób, które nie są w stanie ich ponieść, bez uszczerbku dla koniecznego utrzymania siebie i rodziny. Skoro więc, Sąd dokonując oceny możliwości finansowych podmiotu ubiegającego się o zwolnienie, ma mieć także na uwadze dobro rodziny takiej osoby, to oczywistym jest, że ocena ta nie może ograniczać się li tylko do możliwości zarobkowych ubiegającego się o zwolnienie; musi także uwzględniać możliwości zarobkowe innych członków danej rodziny, o ile członkowie ci tworzą wspólne gospodarstwo domowe.

Odnosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy, wskazać należy, iż powód sam wskazał, że prowadzi gospodarstwo domowe wraz z konkubina. To z kolei zobowiązywało Sąd, w świetle powyższych rozważań, do rozpoznania wniosku powoda, poprzez pryzmat możliwości zarobkowych nie tylko powoda, ale i jego konkubiny.

Z akt sprawy, w tym przede wszystkim z zaświadczeń o zarobkach, a także z oświadczenia majątkowego powoda wynika, iż łączny dochód jego rodziny plasuje się na poziomie około 5.700 zł netto. Wbrew twierdzeniom żalącego, kwoty tej nie sposób uznać za niską, i to nawet przy uwzględnieniu prowadzonych przeciwko niemu postępowań egzekucyjnych.

Już choćby z tego względu zażalenie nie mogło zostać uwzględnione.

Dalej podnieść należy, iż chybnym jest twierdzenie, jakoby Sąd I instancji, rozpoznając wniosek, nie uwzględnił zobowiązań powoda wobec instytucji bankowych. Z treści uzasadnienia orzeczenia pierwszoinstancyjnego wprost wynika, że powyższą okoliczność miał na uwadze. Wskazał bowiem między innymi, że nawet jeśli uwzględnić dokonywaną spłatę zobowiązań kredytowych w kwocie 690 zł, to i tak, po uiszczeniu pozostałych wydatków, do dyspozycji powoda i jego rodziny pozostaje kwota około 1.200 zł.

W tym miejscu Sąd Okręgowy zauważa, iż co prawda, wraz z wnioskiem powód złożył do akt kserokopie umów kredytowych i o pożyczki, jednakże ani z nich, ani z przedłożonego przez niego oświadczenia nie wynika, na jakim poziomie kształtują się comiesięczne raty spłat poszczególnych zobowiązań kredytowych. W tych okolicznościach, za słuszne należało uznać twierdzenie Sądu, zgodnie z których brak powyższych informacji uniemożliwił rzetelną i wszechstronną analizę sytuacji majątkowej powoda.

Dodać też należy, iż żalący nie wskazał na średnią wysokość zajęcia wynagrodzenia, dokonanego przez organ egzekucyjny. Brak zaś danych w tym zakresie, także w sposób istotny utrudnił dokonanie oceny sytuacji materialnej powoda.

Nadto, Sąd Okręgowy przyznał rację Sądowi I instancji, iż powód, jako inicjator i gestor przedmiotowego postępowania, winien był się w sposób odpowiedni, a więc także pod względem finansowym, przygotować do tego postępowania.

Z tych też względów, zażalenie nie zasługiwało na uwzględnienie. Sąd Odwoławczy podzielił zapatrywanie Sądu niższej instancji, iż powód jest w stanie wygospodarować kwotę 200 zł celem uiszczenia części opłaty od pozwu.

Na zakończenie, Sąd II instancji zauważa, iż rację ma żalący, iż w świetle przedłożonych do akt sprawy dokumentów, nie sposób jest w sposób definitywny wywieść, iż egzekucja prowadzone przeciwko powodowi w celu wyegzekwowania należności alimentacyjnych na rzecz małoletniej J. W. zostało wszczęte jedynie dla zabezpieczenia powoda przez innymi postępowaniami egzekucyjnymi. Zauważyć jednakże należy, iż powyższej okoliczności Sąd Rejonowy nie przesądził, a jedynie wskazał, iż „nie sposób oprzeć się wrażeniu”. Nadto wskazać należy, iż kwota ta pomaga zaspokoić potrzeby małoletniej, z którą powód prowadzi wspólne gospodarstwo domowe, a co za tym idzie ma to wpływ na ocenę sytuacji majątkowej i dochodów rodziny powoda.

Mając zatem na względzie merytoryczną poprawność zaskarżonego postanowienia, jak i jego zgodność z normami procedury cywilnej, należało na podstawie art. 397 § 2 kpc w zw. z art. 385 kpc zażalenie oddalić, o czym orzeczono jak w sentencji.

Z

1. od notować i zakreślić,
2. odpis postanowienia doręczyć pełnomocnikowi wnioskodawcy
3. do zbioru,
4. akta przesłać do SR